

لەھا

آنتونيو دى بندتو
ترجمەي ميلاد زكريا

فهرست

۹	یادداشت مترجم
۱۷	۱۷۹۰ سال [I]
۱۳۱	۱۷۹۴ سال [III]
۲۰۵	۱۷۹۹ سال [III]

یادداشت مترجم

درباره آنتونیو دی بندتو و ساما

آنتونیو دی بندتو در ۲۳ دسامبر ۱۹۲۲ در مندوسا، شهری کوچک واقع در کوهپایه‌های رشته کوه آند در غرب آرژانتین و نزدیک مرز شیلی، به دنیا آمد. همان‌جا مدرسه رفت، و در سال ۱۹۴۵ دانشکده حقوق را رها کرد و در روزنامه لوس آندرس، معتبرترین روزنامه مندوسا مشغول به کار شد. پس از چهار سال دبیر ادب و هنر روزنامه شد، و از مدتی بعد، بی آنکه سردبیر شده باشد، عملًا تمام وظایف سردبیری را به عهده گرفت. دی بندتو تا زمان بازداشتش در ۱۹۷۶، خود را روزنامه‌نگاری می‌دانست که در اوقات فراغتش به داستان‌نویسی می‌پردازد.

دی بندتو در عرصه ادبی آرژانتین غریب نبود. گاه و بی‌گاه به بوئنس آیرس سر می‌زد، و بسیاری از نویسندهای مطرح آنچه را می‌شناخت و با آن‌ها مراوده داشت. با این حال و به رغم نقدهای مثبت تا درخشانی که اغلب آثارش دریافت می‌کردند، نام او در میاحت ادبی آرژانتین بسیار کمرنگ بود. خوان خوزه سائز، دو دهه پس از انتشار ساما، در مطلبی تحسین‌آمیز که درباره این رمان نوشته، بر این گفته آبلاردو آریاس صحه می‌گذارد که اگر دی بندتو کتاب‌هایش را جای مندوسا در پاریس نوشته بود شهرتی جهانی پیدا کرده بود. او می‌نویسد اگر متقدان اسپانیایی‌زبان، به جای کتاب‌های پر فروش و پرتیراز، از کتاب‌های خوب، کتاب‌هایی که مایه رهایی از زمانه

خویش‌اند و نه آن‌ها که به هر قیمت مطابق سلایق معاصر می‌مانند، ساما از همان اول جایگاهی را که شایسته‌اش بود و حالا دیر هنگام، بی‌هیاهو و غیر قابل توقف دارد پیدا می‌کند، به دست آورده بود.

کتاب اولش، مجموعه داستان دنیای حیوانی (۱۹۵۳) برنده جوایز معتبری شد، از جمله جایزه انجمن نویسنده‌گان آرژانتین (SADE) که خورخه لوئیس بورخس عضو هیأت داورانش بود. بورخس بعدها هم جسته‌وگریخته در معرفی آثار بعدی دی‌بندتو از او تعریف می‌کرد. با این حال او به طرز عجیبی از ویترین و مباحثات ادبی سطح بالا در آرژانتین غایب بود، مسئله‌ای که عموماً به دلیل غیبت فیزیکی او از پایتخت و اصرارش به ادامه «تبیید خودخواسته‌اش» به مندوسا (دی‌بندتو تمام عمرش را در مندوسا به سر برده بود بنابراین تبیید کلمه درستی نیست!) و همچنین تفاوت جهت کارهایش با جریان‌های ادبی غالب آن دوره بود.

در سال‌های میانی قرن بیستم ادبیات آرژانتین، یعنی فضای ادبی بوئنس آیرس، بهشدت تحت تأثیر خورخه لوئیس بورخس بود. گرایش‌های مدرنیستی و سلیقه جهانی او، که سال‌ها در حاشیه و اقلیت مطلق جریانات ادبی آرژانتین قرار داشت، بالاخره مقبولیت عمومی به دست آورده بود. او در سخنرانی تعیین‌کننده‌اش در سال ۱۹۵۱، «سنت و نویسنده آرژانتینی»، به‌کلی وجود سنت نوشتاری را نفی کرده و در عوض فرهنگ غرب را به عنوان چهارچوب مرجع به رسمیت شناخته بود. دی‌بندتو هم، هرچند تمایلات ناحیه گرایانه داشت، در جوانی از مسئولان انعطاف‌ناپذیر مؤسسات فرهنگی شهرستان‌ها می‌نالید و البته، مانند بسیاری از نویسنده‌گان جوان، به بورخس همچون راهنما و مرشد نگاه می‌کرد. دو کتاب اول دی‌بندتو کاملاً مدرنیستی‌اند، و ساما و آثار بعدی هم، هرچند رنگ و بوی محلی دارند نگاهشان از نگاه جهانی فاصله چندانی ندارد. دی‌بندتو در مصاحبه‌ای که اندکی پیش از مرگش انجام داد ادبیات خیالی را به همراه ابزاری که روانکاوی در اختیارش گذاشته بود راهگشای نویسنده شدن خود معرفی